

Jan Maciejewski, Tadeusz Haduch, Tadeusz Iwanek,
Andrzej Pieczywok, Lesław Wętyczko, Katarzyna Dojwa

Podoficerowie zawodowi Wojska Polskiego

Studium socjologiczne

Wrocław 2008

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Spis treści

Wstęp	11
1. Metodologiczne podstawy pracy	17
1.1. Uzasadnienie wyboru tematu	17
1.2. Określenie podstawowych pojęć	18
1.3. Przedmiot i cele pracy	24
1.4. Metody, techniki i narzędzia badań	29
2. Przywództwo	32
2.1. Istota, rodzaje, typologie i style przywództwa	32
2.1.1. Typologie przywództwa	40
2.1.2. Style przywództwa	46
2.2. Przywództwo w wybranych armiach zachodnich	49
2.2.1. Przywództwo w armii amerykańskiej	49
2.2.2. Przywództwo w armii brytyjskiej	53
2.2.3. Kształtowanie przywództwa w Bundeswehrze	54
3. Podoficerowie w Wojsku Polskim	57
3.1. Kompetencje przywódcze podoficera	57
3.2. Postawy i zasady funkcjonowania przywódcy-podoficera	65
3.3. Charakterystyka kompetencji i cech osobowościowych podoficera zawodowego	75
3.3.1. Sprawność intelektualna podoficera	76
3.3.2. Sprawność osobista podoficera	92
3.3.3. Sprawność społeczna podoficera	104
3.4. Przygotowanie zawodowe, obszary działalności szkoleniowo-wychowawczej oraz możliwości samorozwoju i autokreacji	112
3.5. Oczekiwania wobec przyszłych podoficerów w świetle potrzeb systemu wykształcenia armii na miarę XXI wieku	130
4. Podoficer zawodowy Wojska Polskiego jako rzecznik dyscyplinarny	140
4.1. Uprawnienia i odpowiedzialność podoficera zawodowego w działalności służbowej i szkoleniowej	140
4.2. Prawa i obowiązki rzecznika dyscyplinarnego w postępowaniu wyjaśniającym	146
4.3. Uprawnienia i prawa rzecznika dyscyplinarnego w postępowaniu przed organem orzekającym w pierwszej instancji	148
4.4. Odpowiedzialność żołnierzy za przestępstwa i wykroczenia związane ze służbą wojskową	150
4.4.1. Przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej	153
4.4.2. Przestępstwa przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej	156
4.4.3. Przestępstwa przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi	158
4.4.4. Przestępstwa przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym	159
4.4.5. Przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby	161
4.4.6. Przestępstwa przeciwko mieniu wojskowemu	162

5. Podoficerowie w świetle badań empirycznych	166
5.1. Charakterystyka respondentów	166
5.2. Podoficerowie w świetle badań	180
5.2.1. Aktywność rodzinna i towarzyska	180
5.2.2. Aktywność społeczno-kulturalna	182
5.2.3. Opinie o samokształceniu i doskonaleniu	184
5.2.4. Determinanty wyboru i percepcja profesji	191
Zakończenie	196
Bibliografia	205
Zestawienie rysunków i tabel	213
Резюме	216
Summary	217
Noty o autorach	218

Содержание

Введение	11
1. Методологические основы работы	17
1.1. Обоснование выбора темы	17
1.2. Определение основных понятий	18
1.3. Предмет и цели работы	24
1.4. Методы, техники и инструменты исследований	29
2. Лидерство	32
2.1. Сущность, типы, типологии и стили лидерства	32
2.1.1. Типологии лидерства	40
2.1.2. Стили лидерства	46
2.2. Лидерство в выбранных западных армиях	49
2.2.1. Лидерство в американской армии	49
2.2.2. Лидерство в британской армии	53
2.2.3. Формирование лидерства в Бундесвере	54
3. Унтер-офицеры в войске польском	57
3.1. Лидерские компетенции унтер-офицера	57
3.2. Виды и принципы функционирования лидера унтер-офицера	65
3.3. Характеристика компетенции и признаков умений кадрового унтер-офицера	75
3.3.1. Интеллектуальная способность унтер-офицера	76
3.3.2. Личная способность унтер-офицера	92
3.3.3. Общественная способность унтер-офицера	104
3.4. Профессиональная подготовка, сферы учебно-воспитательной деятельности, а также возможности саморазвития и самореализации	112
3.5. Ожидания в отношении будущих унтер-офицеров в свете потребностей системы подготовки армии по меркам XXI века	130
4. Унтер-офицер кадровый войска польского как представитель по дисциплине	140
4.1. Права и ответственность кадрового унтер-офицера в служебной и учебной деятельности	140
4.2. Права и обязанности дисциплинарного заступника в объяснительном производстве	146
4.3. Полномочия и права дисциплинарного заступника в производстве перед органами первой инстанции	148
4.4. Ответственность военнослужащих за преступления и административные правонарушения, связанные с военной службой	150
4.4.1. Преступления против обязанности нести военную службу	153
4.4.2. Преступления против правил военной дисциплины	156
4.4.3. Преступления против правил поведения с подчиненными	158
4.4.4. Преступления против правил поведения с оружием и военной техникой	159
4.4.5. Преступления против правил несения службы	161
4.4.6. Преступления против военного имущества	162

5. Унтер-офицеры в свете эмпирических исследований	166
5.1. Характеристика респондентов	166
5.2. Унтер-офицеры в свете исследований	180
5.2.1. Семейная и светская активность	180
5.2.2. Социально-культурная активность	182
5.2.3. Мнения о самообразовании и совершенствовании	184
5.2.4. Детерминанты выбора и перцепция профессии	191
Заключение	196
Литература	205
Список рисунков и таблиц	213
Резюме	216
Summary	217
Ноты с авторами	218

Contents

Introduction	11
1. Methodological basis of the work	17
1.1. Grounds for selecting the subject	17
1.2. Determining the basic concepts	18
1.3. Subject and aims of the work	24
1.4. Methods, techniques and tools of research	29
2. Leadership	32
2.1. Essence, types, typologies and styles of leadership	32
2.1.1. Typologies of leadership	40
2.1.2. Styles of leadership	46
2.2. Leadership in selected western armies	49
2.2.1. Leadership in the American army	49
2.2.2. Leadership in the British army	53
2.2.3. Forming leadership in the Bundeswehr	54
3. Non-commissioned officers in the Polish Armed Forces	57
3.1. Non-commissioned officer's leadership competences	57
3.2. Attitudes and principles for functioning of a leader – non-commissioned officer	65
3.3. Characteristics of competences and personal signs of a non-commissioned officer	75
3.3.1. Non-commissioned officer's intellectual competence	76
3.3.2. Non-commissioned officer's personal competence	92
3.3.3. Non-commissioned officer's social competence	104
3.4. Professional qualifications, areas of training and education as well as potential for self-development and self-creation	112
3.5. Expectations for future non-commissioned officers in view of the needs of the military training system in the 21st century	130
4. Non-commissioned officers as an advocate of discipline	140
4.1. Career non-commissioned officer's powers and responsibility in service and training	140
4.2. Disciplinary prosecutor's rights and obligations in explanatory proceedings	146
4.3. Disciplinary prosecutor's powers and rights in the proceedings before the agency adjudicating at the first instance	148
4.4. Soldiers' responsibility for offences and delinquencies committed in connection with military service	150
4.4.1. Offences against the duty of compulsory military service	153
4.4.2. Offences against the principles of military discipline	156
4.4.3. Offences against the principles of treating subordinates	158
4.4.4. Offences against the principles of dealing with armament and armed military equipment	159
4.4.5. Offences against the principles of performing duties	161
4.4.6. Offences against military property	162

5. Non-commissioned officers in view of empirical research	166
5.1. Characteristics of respondents	166
5.2. Non-commissioned officers in view of research	180
5.2.1. Family and social activity	180
5.2.2. Social and cultural activity	182
5.2.3. Opinions on self-education and development	184
5.2.4. Determinants of choice and perception of profession	191
Concluding remarks	196
Bibliography	205
Illustrations and tables	213
Резюме	216
Summary	217
Notes about authors	218